

nhiễm), phiền não diệt, bất thối chuyển, dễ uốn nắn, kiên định Như Lai hướng tâm tìm hiểu về sự tận diệt các pháp lậu hoặc (Lậu tận minh). Do vậy Như Lai lĩnh ngộ được chân lý về 'đây là sự khổ', do vậy Như Lai lĩnh ngộ được chân lý về 'nguyên nhân của khổ', và do vậy Như Lai lĩnh ngộ được chân lý về 'đây là sự diệt khổ', do vậy Như Lai lĩnh ngộ được chân lý về 'đây là con đường dẫn đến sự diệt khổ.' Do vậy Như Lai lĩnh ngộ được 'đây là những lậu hoặc'..'đây là nguyên nhân của lậu hoặc'...'đây là sự diệt tận lậu hoặc'...'đây là con đường dẫn đến sự diệt tận lậu hoặc'. Như Lai hiểu và nhận thức như thế, tâm ta giải thoát các lậu tham dục, các lậu tham hữu, các lậu vô minh. Và Như Lai được giải thoát, bản thân Như Lai hiện rõ ý thức về sự giải thoát đó. Như Lai nhận rõ sự sanh đã diệt, đời phạm hạnh đã được viên mãn, đã làm xong những việc cần phải làm, không còn trở lại trạng thái này nữa. Đây là Tuệ giác thứ ba mà Như Lai chứng ngộ khi quán chiếu lần thứ ba vào đêm ấy. Vô minh đã tan, tuệ giác đã khai mở. Bóng tối đã cuốn đi, ánh sáng đã chan hòa. Và Như Lai an trú trong tỉnh giác, dũng khí và cương quyết."

II-NHỮNG CHI TIẾT QUAN TRỌNG KHÁC:

1- Phương Đăng Bản Khởi Kinh có nhiều chi tiết thú vị khác: Sau khi khoác áo đạo sĩ khổ hạnh Gotama đến tịnh cốc của một nữ hành giả Bà la môn tên Saki, rồi tịnh cốc của nữ hành giả Bà la môn khác tên Padma, sau đó gặp hành giả Raivata, hành giả Rajaka con trai của Trimandika, cuối cùng Ngài đến Vaisali rồi gặp đạo sĩ Alara.

Kinh Xuất gia (Pabbajjasutta) ghi rằng sau khi xuất gia, Gotama ở trong rừng xoài tại Anupiya một tuần lễ rồi sau đó mới đến Rajagaha, một thị trấn ở Magadha. Tại đây Ngài trì bình khất thực từng nhà, oai nghi của Ngài khiến cả thị trấn ai cũng phải chú ý. Sau đó vua Bình sa vương (Bimbisara) biết chuyện nên thân hành đến tại chỗ ngồi của Gotama, vì cảm kích nên tự miệng dâng cả giang san cúng dường cho Ngài. Gotama từ chối và giải thích cho Bình sa vương hiểu rằng Ngài đã từ bỏ ngai vàng để đi tìm giác ngộ nên Ngài không ham muốn gì đến

sanh, tám vị tiên ông, trong đó có cả Kaladeva đã tiên tri rằng Gotama sau này sẽ thành Phật nếu xuất gia đi tu, nay Gotama đã xuất gia, Gotama sẽ thành Phật. Mẹ Ngài trên thiên đình hay tin cũng than khóc, nhưng Ngài tỉnh lại và tuyên bố Ngài sẽ sống và sẽ tu cho đến lúc thành Phật.

Khi Ngài nhận vật thực trở lại, Bốn sanh truyện viết, vật thực ấy do một thôn nữ tên Sujata (*Tu xà đa, hay Thi ca la việt, hay Thiện Sanh*) sống trong làng dăng cúng, cô là con gái của một người tên Senani thôn Senani tại Uruvela (*Ưu lâu tân loa*). (Cổ

của cái thế gian. Ngài có hứa nếu viên mãn Phật quả Ngài sẽ trở lại quy y cho Bình sa vương.

2- Tập Bốn sanh truyện (Jataka) thêm nhiều chi tiết khác quanh sáu năm gian khổ của Ngài. Sau thời gian dài tu theo lối khổ hạnh nhịn ăn Gotama bị ngất xỉu, tin truyền đến tai phụ vương của Ngài rằng Ngài đã chết. Vua Tịnh Phạn không tin, Ngài tuyên bố: "Trẫm không tin chuyện ấy. Con trẫm không bao giờ có thể chết mà chưa viên thành Phật quả." Nhà vua còn nhớ lúc Gotama mới được hạ

thôn nữ này ở làng Nanda, cúng thức ăn bằng sữa, bột và mật ong cho Gotama. Về sau, lúc gần nhập Niết bàn, đức Phật có nói cho Ngài A nan rằng trong đời có hai người cúng dường thức ăn được phước báu nhiều hơn hết là cô gái Tu xà Đa dâng thức ăn trước khi Phật đắc đạo và anh thợ rèn Thuần Đà dâng cơm lần cuối trước khi Phật nhập diệt). Truyện rằng nàng Sujata trước đây vì đã có đến bên cây này và cất lời ước nguyện cúng dường mỗi năm nếu về sau nàng sanh hạ con trai. Lời cầu xin ứng